

พระราชบัญญัติ
เครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก
พุทธศักราช ๒๔๘๔

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร ลงวันที่ ๔ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๐)

อาทิตยทิพพามา

พล.อ. พิชยนทรโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๒๔ ตุลาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

เป็นปีที่ ๘ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรแก้ไขกฎหมายว่าด้วยเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่ง
ช้างเผือก

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร
ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่ง
ช้างเผือก พุทธศักราช ๒๔๘๔”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก รัตน โกสินทรศก
๑๒๘ และบรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ๆ ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือซึ่งขัดแย้ง
กับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประธานของเครื่องราชอิสริยาภรณ์อันเป็นที่เชิดชูยิ่งช้างเผือก และ
ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะพระราชทานและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้

มาตรา ๕ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้สำหรับพระราชทาน ผู้กระทำความดีความชอบเป็นประโยชน์แก่
ราชการหรือสาธารณชน ตามที่ทรงพระราชดำริเห็นสมควร

มาตรา ๖ เจ้านายหรือผู้มีเกียรติของต่างประเทศอาจได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ได้

มาตรา ๗ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้แบ่งเป็น ๔ ชั้น มีนามดังต่อไปนี้

ชั้นสูงสุด	มหาปรมาภรณ์ช้างเผือก	อักษรย่อ ม.ป.ช.
ชั้นที่ ๑	ประภมาภรณ์ช้างเผือก	อักษรย่อ ป.ช.
ชั้นที่ ๒	ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก	อักษรย่อ ท.ช.
ชั้นที่ ๓	ตริตาภรณ์ช้างเผือก	อักษรย่อ ต.ช.

ชั้นที่ ๔	จักรถาภรณ์ข้างเฝือก	อักษรย่อ จ.ช.
ชั้นที่ ๕	เบญจมาภรณ์ข้างเฝือก	อักษรย่อ บ.ช.
ชั้นที่ ๖	เหรียญทองข้างเฝือก	อักษรย่อ ร.ท.ช.
ชั้นที่ ๗	เหรียญเงินข้างเฝือก	อักษรย่อ ร.ง.ช.

มาตรา ๘ เครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้มีลักษณะ ดังต่อไปนี้ คือ

ชั้นสูงสุด มหาปรมาภรณ์ข้างเฝือก

ดวงตราด้านหน้าเป็นรูปช้างไรวาฬตลงยาสี่ขาวอยู่บนพื้นทองในดอกบัวบาน กลีบลงยาสี่ชมพูสลับแดง เกสรเงิน รอบนอกมีกระจังทองลงยาสี่เขียวสี่ทิศ มีรัศมีเปลวเงินตามระหว่าง ด้านหลังเปลี่ยนรูปข้างเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. ลงยาสีแดง เบื้องบนมีอุณาโลมเงินและพระมหามงกุฎทองมีรัศมี ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๑๐ เซนติเมตร สีแดงริมเขียวมีริ้วเหลืองริ้วน้ำเงิน ขนาดเล็กควมคั่นทั้งสองข้าง สะพายบ่าซ้ายเฉียงลงทางขวา กับมีดาราด้านหน้าอย่างดวงตรา แต่ย่อมกว่าชั้นอยู่บนรัศมีเงิน จำหลักเป็นเพชรสร้างสี่แฉก รัศมีทองสี่แฉก ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับพระราชทานสตรีนั้น ดวงตรา ดารา และสายสะพายมีขนาดย่อมกว่า

ชั้นที่ ๑ ประถมาภรณ์ข้างเฝือก

ดวงตราเป็นรูปช้างเฝือกทองเครื่องยืนแท่นอยู่บนพื้นทองในดอกบัวบาน กลีบลงยาสี่แดงสลับเขียว เกสรเงิน รอบนอกมีกระจังเงินแปดทิศ มีกระจังแทรกตามระหว่าง ด้านหลังเปลี่ยนรูปข้างเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. ลงยาสีแดง เบื้องบนมีพระมหามงกุฎทองมีรัศมีห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๑๐ เซนติเมตร สีแดงริมเขียวมีริ้วเหลืองริ้วน้ำเงิน ขนาดใหญ่ควมคั่นทั้งสองข้าง สะพายบ่าขวาเฉียงลงทางซ้าย กับมีดาราด้านหน้าอย่างดวงตราแต่กระจังยาวกว่าด้านหลังเป็นทอง ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับพระราชทานสตรีนั้น ดวงตรา ดารา และสายสะพายมีขนาดย่อมกว่า

ชั้นที่ ๒ ทวีติยาภรณ์ข้างเฝือก

ดวงตราอย่างประถมาภรณ์ แต่ย่อมกว่า และที่พระมหามงกุฎไม่มีรัศมี ด้านหลังเป็นทองเกลี้ยง ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตรสวมคอ กับมีดาราอย่างประถมาภรณ์ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับพระราชทานสตรีนั้น ดวงตรา ดารา มีขนาดย่อมกว่า และดวงตราใช้ห้อยกับแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๓ ตริตาภรณ์ข้างเฝือก

ดวงตราอย่างทวีติยาภรณ์ ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๔ เซนติเมตรสวมคอ สำหรับพระราชทานสตรีนั้น ดวงตรามีขนาดย่อมกว่า และห้อยแพรแถบผูกเป็นรูปแมลงปอประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๔ จัตุรตาภรณ์ข้างเผือก

ดวงตราอย่างตรีตาภรณ์ แต่ย่อมากกว่า ห้อยกับแพรแถบขนาดกว้าง ๓ เซนติเมตร มีดอกไม้จีบติดบนแพรแถบประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับสตรีผู้ทรงเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๕ เบญจมาภรณ์ข้างเผือก

ดวงตราอย่างจัตุรตาภรณ์ แต่ไม่มีดอกไม้จีบ สำหรับสตรีผู้ทรงเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๖ เหรียญทองข้างเผือก

เหรียญเงินกลมกาไหล่ทอง ด้านหน้าเป็นรูปช้างเผือกอยู่ในดอกบัวบาน ด้านหลังเป็นอักษรพระปรมาภิไธยย่อ ม.ป.ร. เบื้องบนมีพระมหามงกุฎห้อยกับแพรแถบ ขนาดกว้าง ๓ เซนติเมตร ประดับที่อกเสื้อเบื้องซ้าย สำหรับสตรีผู้ทรงเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

ชั้นที่ ๗ เหรียญเงินข้างเผือก

เหรียญเงิน มีลักษณะอย่างเหรียญทอง สำหรับสตรีผู้ทรงเป็นรูปแมลงปอ ประดับเสื้อที่หน้าบ่าซ้าย

มาตรา ๙ ผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ตั้งแต่ชั้นที่ ๕ ถึงชั้นสูงสุด ให้มีประกาศนียบัตรทรงลงพระปรมาภิไธย และประทับพระราชลัญจกร ส่วนผู้ที่ได้รับพระราชทานชั้นที่ ๖ และที่ ๗ จะได้ประกาศนามในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๑๐ เมื่อผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้วายชนม์ ผู้รับมรดกจะต้องส่งเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้คืนภายในกำหนดสามสิบวัน ถ้าส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ กองมรดกจะต้องรับผิดชอบ

มาตรา ๑๑ เมื่อผู้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้ได้รับพระราชทานชั้นสูงขึ้น ผู้รับพระราชทานต้องส่งคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นรอง หรือในกรณีที่ทรงเรียกเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้คืน ตามความในมาตรา ๔ ถ้าผู้รับพระราชทานส่งคืนไม่ได้ด้วยประการใด ๆ ผู้รับพระราชทานจะต้องใช้ราคาเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น

มาตรา ๑๒ บรรดาผู้ซึ่งได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นี้อยู่แล้วในวันใช้พระราชบัญญัตินี้มีสิทธิและหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ทุกประการ

มาตรา ๑๓ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี